

stræbte jeg — det var det Ledende for mig i de større politiske Spørgsmaal — at komme til en endelig Ordning af det, der blev bebudet i Kundgjørelsen, saa hurtigt som muligt. Jeg lagde stor Vægt paa, at Sagen kom til en endelig Ordning ved det samme Ministerium, som var Fader til Kundgjørelsen af 28de Januar 1852.

Det var disse Bevæggrunde, der ledede mig til at arbejde hen til, at vi kunde skride raast fremad til en endelig Ordning, efter at Kundgjørelsen var udkommen. Det skete imidlertid ikke. En Majoritet paa Rigsdagen forårsagede ubehagelige Standsninger, og bevirkede derved, hvad jeg havde frygtet, at det Ministerium, der havde overtaget Forpligtelsen til at gennemføre Heelstaaetanken, og som havde erkjendt, at den danske Rigsdag derved skulde erholde sin fulde Ret, ved denne Modstand blev fjernet, og det nye Ministerium, som traadte til under Fanen Drsted, vilde ikke erkjende nogen saadan Forpligtelse for sit Bedkommende. Jeg skulde i sin Tid dog ikke have reist nogen Opposition mod det Drstedste Ministeriums Bestaaen, forsaavidt det var vedblevet at gaae frem paa lovlig Maade, uagtet dets Frafalden fra det tidligere Ministeriums Forpligtelse; men hvad der bevægede mig til at forene mig med den store Majoritet paa Rigsdagen, om at gaae imod Ministeriet, det var Overbeviisningen om, og det endelige Syn for Sagen, at Ministeriet ikke respecterede Loven. Under de Forhandlinger om Grundlovsforandringerne, der under det Drstedste Ministerium have fundet Sted, har jeg for mit Bedkommende arbejdet hen til, at den danske Grundlov af 1849 ikke blev heelt omstyrtet, men kun undergivet Forandringer; ligesom jeg ogsaa har arbejdet hen til, at ingen andre Forandringer bleve indførte deri, end dem, der maatte erkjendes at være nødvendige, naar nogen som helst Fællesforfatning skulde kunne komme istand, og jeg troer endnu, at disse Bestræbelser vilde lykkes. Men det store Hovedpunkt, den store Banffelighed, der dengang forelaae, var med Hensyn til Fællesforfatningens Ikrafttræden, da det Drstedste Ministerium nemlig ikke vilde indrømme Rigsdagen nogen som helst Indflydelse paa Fællesforfatningens Indhold, ja ikke en-

gang vilde indrømme den nogen Ret til at kjende den, førend den gik ind paa Grundlovsforandringerne. Fra dette Dilemma kunde jeg ikke støtte et saadant Ministerium; men jeg holdt for, at jeg, givende, efter for Omstændighederne, i Lighed med Majoriteteten af Rigsdagens øvrige Medlemmer, burde bøle mig for Nødvendigheden, og at Rigsdagen burde opgive eller idetmindste foreløbigt ikke gjøre Fordring paa sin Ret, at være med at forhandle om Indholdet af Fællesforfatningen, naar man kun sikrede sig, at Forfatningen, saaledes som Regjeringen maatte forelægge den, ikke kunde træde i Kraft uden med Rigsdagens Samtykke. Deri har jeg under de følgende Forhandlinger søgt den danske Rigsdags Styrke og meent, at deri havde den fuld Sikkerhed og fuld Betyggelse. Paa den anden Side drev jo de Omstændigheder, som vi Alle kjende, og som jeg ikke behøver at gjentage, os til at vise al den estergivende Føielighed, som det vel var muligt, for at komme til Ende med det daværende Ministerium, og det Skridt, man i den Retning gjorde, var Adressen til Hans Majestæt Kongen i October forrige Aar. I denne Adresse blev man enig om at opstille de mindst mulige Fordringer, det danske Folk kunde gjøre, og det mindst Mulige, der maatte fordres, naar den danske Rigsdag nogensinde skulde kunne ventes at give sit Ja til en Fællesforfatnings Ikrafttræden; det var mit fulde Alvor, at jeg gik ind paa disse Fordringer paa det mindst Mulige; det var mit ramme Alvor, at jeg senere ikke vilde skue mine Fordringer højere, men bestandigt kun fordre det, der var erkjendt for det mindst Mulige. Det er den Stilling, jeg endnu i dette Dilemma indtager — ligeoverfor Fællesforfatningsudkastet, den: at jeg ikke skal kræve Mere for at give mit Ja dertil, end hvad der er fordret som uestergiveligt og uigenkaldeligt bestemt Betinget i Adressen; men ligesom det var mit Alvor, at jeg vilde notes dermed, saa var det rigtignok paa den anden Side ligesaafuldt mit Alvor, at jeg ikke vilde notes med Mindre. Det var for mit Bedkommende ikke tomme Ord, naar der i Adressen blev sagt, at det var det Sidste, det Øverste, og at vi, naar vi vare gaaede